Удалось установить, что для девочек основной группы к завершению спортивно-оздоровительного этапа были характерны достоверно более высокие, чем у школьниц контрольной группы, значения позитивных изменений алактатной и лактатной мощности (в 2-3 раза), лактатной емкости, ПАНО и ЧССпано (в 2-3,5 раза) и общего уровня функциональной подготовленности их организма (почти в 2 раза).

ВЫВОДЫ

Таким образом, материалы проведенного исследования позволили констатировать, что применение среди мальчиков и девочек 12-14 лет на спортивно-оздоровительном этапе многолетней спортивной подготовки средств большого тенниса может быть способствует выраженной оптимизации всех составляющих функциональной подготовленности их организма, что может стать основанием для использования данного вида физических упражнений в повышении эффективности физического воспитания данной категории детей.

ЛИТЕРАТУРА

1. Волков Л.В. Теория и методика детского и юношеского спорта / Л.В. Волков – К.: Олимпийская литература, 2002. – 294 с.
2. Гороховский В. Большой теннис: для всех и для каждого / В. Гороховский, В. Романовский – Ростов н/Д.: Феникс, 2004. – 347 с.
3. Ибраимова М.В. Современный подход к организации и содержанию начальной подготовки спортивного резерва в теннисе / М.В. Ибраимова // Международная научно-практическая конференция «Актуальные проблемы подготовки резерва в спорте высших достижений» Белоруссия. – 11-12 ноября. – 2009. – С. 125-127.
4. Круцевич Т.Ю. Теория и методика физического воспитания : [в 2-х томах] / Т.Ю. Круцевич – К.: Олимпийская литература, 2003.
5. Лазарчук О. В. Средства и методы тренировки юных теннисистов на начальном этапе подготовки / О.В. Лазарчук // [зб. наукових праць]. – Том 2. – Сімферополь 2006, С. 57-59.
6. Матвеев Л.П. Теория и методика физической культуры / Л.П. Матвеев. – М., 2002. – 178 с.
7. Москаленко Н.В. Фізичне виховання молодших школярів : монографія / Н.В.Москаленко. – Дніпропетровськ : Інновація, 2007. – 252 с.
8. Проскурякова Н.Ю. Физическая подготовка юных теннисистов на этапе начального обучения : дис. … магистра физ. культуры / Н.Ю. Проскурякова; РГУФК. – М., 2003. – 78 с.
9. Ратов И.П. К проблемам выбора перспективных направлений в использовании нетрадиционных методов и средств оздоровительной физической культуры / И.П. Ратов, В.В. Иванов., Г.И. Попов и др. // Теория и практика физической культуры. – 1999. - №5. – С. 9-13.
10. Функціональна діагностика у фізичному вихованні і спорті: навч. посіб. [для студ. вищих навч. закладів] / Маліков М.В., Богдановська Н.В., Сватьєв А.В. – Запоріжжя: ЗДУ, 2006. – 227 с.

УДК 376:611.1:616.12

СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА ЗАСОБАМИ ТУРИСТСЬКОЇ РОБОТИ

Базилевич Н.О., к.пед.н., доцент

Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Г. Сковороди

У статті розглянуто основні завдання і можливості туристської роботи з молодшими школярами. Визначено вплив такої діяльності на процес соціалізації особистості учнів початкової школи. Відмічено позитивний вплив туристських походів на підвищення якості навчання, зміцнення здоров'я, поліпшення фізичного розвитку молодших школярів.

Ключові слова: молодші школярі, туристські подорожі, соціалізація особистості, фізичний розвиток.

Базилевич Н. СОЦИАЛИЗАЦИЯ ЛИЧНОСТИ МЛАДШЕГО ШКОЛЬНИКА СРЕДСТВАМИ ТУРИСТИЧЕСКОЙ РАБОТЫ / Переяслав-Хмельницкий государственный педагогический университет им. Г. Сковороды, Украина.

В статье рассмотрены основные задачи и возможности туристической работы с младшими школьниками. Определено влияние данной деятельности на процесс социализации учеников начальной школы. Отмечено позитивное влияние туристических походов на повышение качества обучения, укрепление здоровья, улучшение физического развития младших школьников.

Ключевые слова: младшие школьники, туристические походы, социализация личности, физическое развитие.

Bazilevich N. SOCIALIZATION OF PERSONALITY OF JUNIOR SCHOOLBOY BY FACILITIES OF TOURIST WORK / Pereyaslav-Khmelnitsky state pedagogical university of the name of H. Skovorodi, Ukraine.

In the article basic tasks and possibilities of tourist work are considered with junior schoolboys. Influence of this activity is certain on the process of socialization of students of initial school. Positive influence of walking tours is marked on upgrading of teaching, strengthening of health, improvement of physical development of junior schoolboys.

Key words: junior schoolboys, walking tours, socialization of personality, physical development.

АКТУАЛЬНІСТЬ

Вдосконалення фізичного виховання школярів потребує пошуку і розробки нових нетрадиційних форм і методів спрямованих на виховання у дітей життєво необхідних умінь і навичок, а також прагнення до самостійних і систематичних занять фізичними вправами.

У світі сучасних уявлень, великого значення набуває обґрунтування і впровадження в систему навчання підходу до формування здорової особистості, починаючи з дошкільного і молодшого шкільного віку, що повинно стати законом суспільства про привілеї дитинства.

Підвищення ефективності та якості фізичного виховання молодших школярів постійно перебуває в центрі уваги загальноосвітніх навчальних закладів та вчених. Даній проблемі присвятили свої дослідження В.Г.Ареф'єв, Е.С.Вільчковський, Л.В.Волков, Л.Г.Гурман, О.Д.Дубогай, М.Д.Зубалій, О.М.Козленко, Т.Ю.Круцевич, В.В.Лесик, Н.В.Москаленко, Ю.Т.Похолінчук, В.В.Столітенко, С.Ф.Цвек, В.Г.Яковлев та ін.

Найважливішими завданнями фізичного виховання на сучасному етапі є збереження здоров'я дітей і підвищення їхньої працездатності, що сприяє формуванню унікальної особистості з індивідуальними особливостями реалізації моделей соціалізації.

Важливо підкреслити, що процес соціалізації відбувається як стихійно, так і цілеспрямовано під впливом багатьох посередників, тобто суспільних структур та інститутів, роль яких по-різному виявляється на всіх етапах і стадіях соціалізації. Серед посередників соціалізації особистості виділяються такі, як сім'я, родичі і друзі, навчальні заклади, трудові, спортивні та інші колективи, суспільно-політичні та культурно-просвітні організації, засоби масової інформації, література, мистецтво та ін.

В основі механізму соціалізації полягає, перш за все, активно-перетворювальна діяльність людини, за допомогою якої відбувається її включення у життя і культуру суспільства, формування соціальних зв'язків, опанування загальних способів практичної діяльності, розвиток свідомості і самосвідомості, систем соціальної орієнтації.

Процес соціалізації особистості не може бути здійснено, якщо навчально-виховний процес обмежується лише стінами навчальних закладів, підручниками. Слід зазначити, що світ з усією його багатогранністю відкривається перед очима дитини лише під час безпосереднього контакту з природою. На жаль, розповідь учителя, якою б професійною і досконалою вона б не була, та викладення матеріалу в навчальних посібниках завжди будуть обмеженими. Не може бути продуктивним і повноцінним процес навчання і виховання, якщо він обмежений тільки школою та відірваний від реального життя.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ

Мета дослідження полягає у визначенні ролі туристської роботи в процесі соціалізації особистості молодшого школяра.

Сучасна репрезентована освіта має різноманітні педагогічні засоби, за допомогою яких здійснюється зв'язок школи з життям. Одним із таких засобів є туристська діяльність. Соціальне і педагогічне значення туризму переоцінити неможливо. Він і оздоровлює, і навчає, і відкриває нові обрії, і виховує, і загартовує, і, загалом, формує цілісну особистість.

Особливістю туризму щодо інших видів діяльності є його доступність. Доречним це є в умовах малих міст і сільській місцевості, де туристичний похід може починатися майже із-за шкільної парти. Дитина не мандруватиме автошляхами та поблизу загазованих заводів і фабрик, як у великих містах. Не потребують такі подорожі і додаткового автотранспорту для вивозу дітей за місто.

Туризм також значно сприяє пізнавальній і дослідницькій краєзнавчій діяльності школярів, допомагає активно, емоційно пізнавати навколишнє середовище. Туризм передбачає виключно здоровий спосіб життя, який базується на зміцненні здоров'я дітей з використанням природно-кліматичних можливостей місцевості та сил природи: сонця, води, повітря, землі.

Пошук гармонії з природою через конкретні механізми впровадження в життя має здійснюватися з молодшого шкільного віку. Цей віковий період є найважливішим у становленні світоглядних принципів кожної людини, здобуття життєво важливих знань, оволодіння вміннями і навичками, розвитку фізичних якостей, залучення дитини до загальнолюдських цінностей.

Усе це спонукало нас дослідити вплив туристської роботи на навчально-виховний процес молодших школярів. Педагогічний експеримент тривав протягом 2009-2010 навчального року. У ньому брали участь учні 1-х – 3-х класів Переяслав-Хмельницьких загальноосвітніх шкіл № 1 та № 2, їхні батьки та вчителі-класоводи.

Завданням експерименту було:

- викликати і підтримати інтерес молодших школярів та їхніх батьків до туристської роботи;
- визначити фізичні можливості молодших школярів у подоланні труднощів туристського походу;
- дослідити рівень засвоєння життєво необхідних знань, умінь та навичок молодших школярів у вирішенні фізичних та технічних завдань походу;
- визначити ефективність впливу туристської діяльності молодших школярів на формування цілісної особистості.

З метою вирішення намічених завдань нами були проведені одноденні туристичні подорожі вихідного дня з усіма учнями молодших класів (осінь 2009р., весна 2010р.).

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

До початку подорожі проводили тестування рівня фізичної підготовленості молодших школярів за методиками професора Дубогай О.Д. [1,2]. Визначали руховий вік кожної дитини і співставляли його з паспортним. Знання вікових та індивідуальних фізичних можливостей допомогли правильно організувати та регламентувати туристську роботу. Таким чином, відбувалося комплектування груп для туристичної подорожі. Діти, які мали відставання рухового віку від паспортного обирали полегшений маршрут (менша тривалість подорожі, нижча складність маршруту та ін.), а більш фізично підготовлені діти обирали складніший і триваліший маршрут, інтенсивність (тобто, швидкість руху) їхньої подорожі була також вища.

До початку подорожі школярі ознайомилися з правилами техніки безпеки під час походу і на природі, довідалися, що необхідно брати в похід та ін. Під час самої подорожі діти навчилися долати природні труднощі: перешкоди, схили, канави та ямки, а також втому від ходьби. Велику допомогу, особливо особистим прикладом, надавали під час подорожі батьки, які також разом зі своїми дітьми мандрували дорогами Переяславщини.

Після проведення кожного туристського походу ми проводили анкетування учнів за наступними питаннями: 1. Чи сподобалася тобі подорож? 2. З яким настроєм (бажанням чи небажанням) ти розпочинав подорож? 3. Що нового ти дізнався під час подорожі? 4. Що нового ти навчився робити під час подорожі: розпалювати вогнище; ставити намет; готувати страви; рубати дрова; долати природні перешкоди? 4. Яких фізичних здібностей, необхідних у подорожі, тобі не вистачає? 5. Які риси характеру, на твою думку, виховуються у подорожі? 6. Як змінилися твої стосунки з товаришами в подорожі? 7.Як змінилися твої стосунки з батьками після подорожі?

За результатами опитування дізналися, що інтерес до туристичних подорожей як у дітей, так у їхніх батьків зростає від 1-го класу до 3-го. Якщо в дітей 1-х класів до початку подорожі була невпевненість у своїх силах, а в слабкіших, взагалі, подорож викликала тривогу, страх і небажання, то у школярів 3-х класів були присутні лише почуття азарту і, навіть, перевищення своїх можливостей, а небажання йти у подорож взагалі не виявив жоден учень.

В анкеті діти відмітили які нові уміння і навички вони набули під час подорожі: розпалювати вогнище навчилися – 68 % учнів; ставити намет – 34 %; готувати страви на вогнищі – 52 %; рубати дрова – 27 %; долати природні перешкоди – 94 %.

Серед фізичних здібностей необхідних у подорожі і недостатньо розвинених у собі, діти відмітили перш за все : витривалість – 87%; силу – 78 %; спритність – 64 %; швидкість – 41 %; гнучкість – 32 %.

Визначили молодші школярі й риси характеру, які на їхню думку виховуються у подорожі: товаристськість – 91%, терплячість – 84%, працелюбність – 78%, вміння долати труднощі – 72%, сила волі – 43%, чесність – 38%, доброта – 31%, самостійність – 22%.

Майже всі діти (97%) відмітили, що їхні стосунки з батьками і вчителями після подорожі змінилися на краще. Вони ще більш пізнали одне одного, здружилися між собою і з дорослими.

ВИСНОВКИ

Зв'язок школи з батьками сприяє успіху не тільки в навчально-виховній роботі, а і в процесі соціалізації особистості. Після туристичних подорожей діти почували себе фізично краще, спокійніше, вони відпочили, зняли нервову і розумову втому, перенапруження від шкільного одноманітного життя. Усе це сприяло підвищенню якості навчання, зміцненню здоров'я, поліпшенню фізичного розвитку молодших школярів.

З огляду на позитивні результати педагогічного експерименту, ми пропонуємо щорічно, два (а можливо і більше) рази на рік проводити туристичні подорожі зі школярами як могутній захід оздоровчої педагогіки.

Подальші дослідження можуть стосуватися пошуків впливу на соціалізацію особистості школяра інших засобів фізичного виховання (легкоатлетичних вправ, спортивних та рухливих ігор тощо).

ЛІТЕРАТУРА

1. Дубогай О.Д. Інтеграція пізнавальної і рухової діяльності в системі навчання і виховання школярів / О.Д. Дубогай, Б.П. Пангелов, Н.О. Фролова, М.І. Горбенко. – К., 2001. – 152 с.
2. Дубогай О.Д. Щоденник зміцнення здоров'я / О.Д.Дубогай – К.: Здоров'я, 1999. – 48 с.
3. Кокарев М. Туризм – школа виховання: [Монографія] / М. Кокарев. – Полымя, 1982. – 80 с.
4. Крачило М.П. Краєзнавство і туризм: [Навч. посібник] / М.П. Крачило. – К.: Вища шк., 1994. – 236 с.

УДК [376.352 – 053.5:3704].382

ДИФЕРЕНЦІЙОВАНА ОЦІНКА РІВНЯ РОЗВИТКУ БАЗОВИХ КООРДИНАЦІЙНИХ ЗДАТНОСТЕЙ У СЛАБОЗОРИХ ДІТЕЙ 5 -7 РОКІВ

Байкіна Н.Г., д.пед.н., професор, Бессарабова О.В., аспірант

Запорізький національний університет

У роботі проведена диференційована оцінка рівня розвитку базових координаційних здатностей у слабозорих дітей, порівняно з їхніми зрячими однолітками. Дослідження дозволили установити, що рівень розвитку базових координаційних здатностей у слабозорих дітей був значно нижчий, ніж у зрячих однолітків. Це пояснюється тим, що порушення зору утруднює просторове орієнтування, затримує формування рухових навичок, призводить до зниження рухової і пізнавальної активності.

Ключові слова: слабозорі діти, базові координаційні здатності, рівень розвитку, рухова активність, діяльність.

Байкина Н.Г., Бессарабова Е.В. ДИФФЕРЕНЦИРОВАННАЯ ОЦЕНКА УРОВНЯ РАЗВИТИЯ БАЗОВЫХ КООРДИНАЦИОННЫХ СПОСОБНОСТЕЙ У СЛАБОВИДЯЩИХ ДЕТЕЙ 5-7 ЛЕТ / Запорожский национальный университет, Украина.

В работе проведена дифференцированная оценка уровня развития базовых координационных способностей у слабовидящих детей в сравнении с их зрячими однолетками. Исследования позволили установить, что уровень развития базовых координационных способностей у слабовидящих детей был значительно ниже ,чем у зрячих однолеток. Это объясняется тем, что нарушение зрения затрудняет пространственное оринтирование, задерживает формирование двигательных навыков, приводит к снижению двигательной и познавательной активности.

Ключевые слова: слабовидящие дети, базовые координационные способности, уровень развития, двигательная активность, деятельность.